

Sosiaalihuollon laitos- ja asumispalvelut 2023

Sosiaalihuollon ympärivuorokautisten laitos- ja asumispalvelujen piirissä oli lähes 110 000 asiakasta vuonna 2023

PÄÄLÖYDÖKSET

- Sosiaalihuollon ympärivuorokautisten palvelujen piirissä oli vuoden 2023 aikana yhteensä 110 000 henkilöä.
- Päihdehuollon laitospalvelun lyhytaikaisten hoitajaksojen lukumäärä kasvoi, samoin asiakkaiden ja hoitopäivien lukumäärät.
- Lyhytaikaiset hoitajaksot olivat lähes kaikissa palveluissa tyypillisesti enintään viikon mittaisia.
- Vantaan ja Helsingin puuttuvat tiedot vaikuttavat kyseisten hyvinvointialueiden ja koko maan tietoihin vuosina 2019–2023.

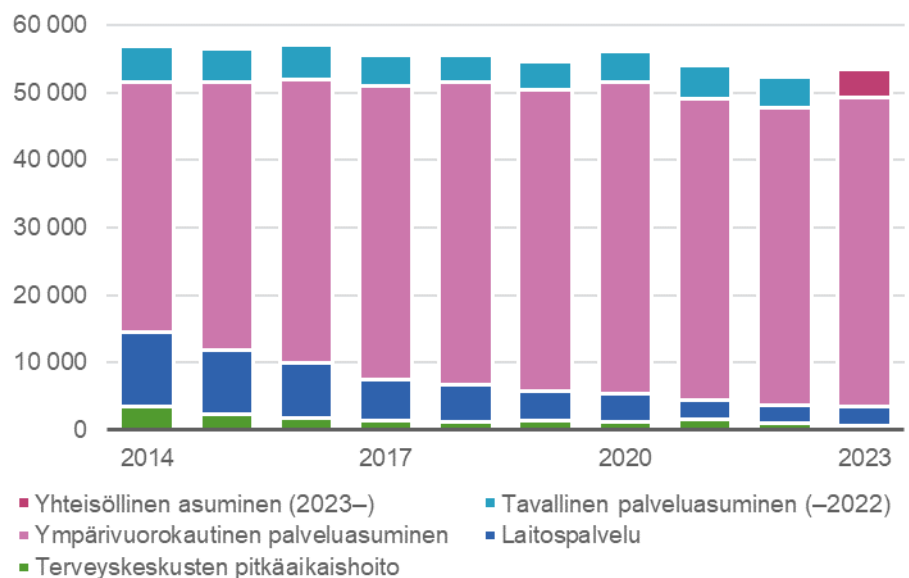
Vuoden 2023 lopussa sosiaalihuollon iäkkäiden, vammaisten ja mielenterveyskuntoutujien ympärivuorokautisissa palveluissa oli yhteensä noin 65 000 ja ei-ympärivuorokautisissa palveluissa noin 12 000 asiakasta. Iäkkäiden laitos- ja asumispalvelujen asiakasmäärä kasvoi edellisestä vuodesta (Kuvio 1). Koko vuoden aikana ympärivuorokautisten palvelujen piirissä oli kaikkiaan noin 110 000 henkilöä. Koko vuoden asiakasmäärä nousi hieman edellisestä vuodesta (1,2 %). Päihdehuollon laitospalvelussa oli vuoden 2023 aikana yhteensä 6 200 asiakasta. Asiakasmäärä nousi edellisestä vuodesta 17 prosenttia.

Lyhytaikaisten (enintään 90 vuorokautta) hoitajaksojen lukumäärä kasvoi vuonna 2023 merkittävästi päihdehuollon laitospalvelussa. Mielenterveyskuntoutujien ympärivuorokautisessa palveluasumisessa lyhytaikaisista hoitajaksosta yli puolet oli yli viikon mittaisia. Muiden palvelujen osalta lyhyet hoitajaksot olivat tyypillisesti enintään viikon mittaisia. Kehitysvammaisten ympärivuorokautisessa palveluasumisessa enintään viikon mittaisia hoitajaksota oli 94 prosenttia kaikista lyhytaikaisista hoitajaksosta.

Sosiaalihuollon laitos- ja asumispalvelujen asiakkaista suhteessa eniten terveystilavien käyttäjä sekä perusterveydenhuollon että erikoissairaanhoidon osalta oli päihdehuollon laitoshoidon asiakkailla. Käyntejä perusterveydenhuollossa lääkärin vastaanotolla oli suhteessa vähiten ympärivuorokautisen palveluasumisen asiakkailla. Erikoissairaanhoidon käyttö oli suhteessa vähäisintä kehitysvammaisten yhteisöllisen ja tuetun asumisen asiakkailla. Perusterveydenhuollossa käynnit lääkärin ja sairaanhoitajan vastaanotolla olivat lähes kaikkien palvelujen asiakkailla selvästi etävastaanottoja yleisempiä.

Helsingin vuoden 2023 tiedoista puuttuvat suurelta osin päättäneiden hoitajaksojen ilmoitukset, joita käytetään raportoitaessa ympärivuorokautisten laitos- ja asumispalvelujen koko vuoden asiakasmääriä ja hoitopäivien lukumäärää vuoden aikana. Vantaan osalta puuttuvat sekä päättäneiden että 31.12. asiakaslaskennan tiedot. Vuodenvaihteen asiakaslaskennan perusteella raportoidaan eri palvelujen asiakasmäärät vuoden lopussa. Edellisen kerran Helsingin tiedot on saatu kokonaan vuodelta 2020 ja Vantaan tiedot vuoden 2018 osalta.

Kuvio 1. Iäkkäiden laitos- ja asumispalvelujen asiakkaat yhteensä vuosien 2014–2023 lopussa

Lasse Mielikäinen
lasse.mielikainen@thl.fi

Raija Kuronen
raija.kuronen@thl.fi

Sisällysluettelo

lääkäiden palvelut.....	3
lääkäiden laitos- ja asumispalvelut.....	6
Kehitysvammaisten laitos- ja asumispalvelut.....	8
Vaikeavammaisten asumispalvelut.....	11
Mielenterveyskuntoutujien asumispalvelut.....	13
Päihdehuollon laitospalvelu	15
Käsitteet ja määritelmät.....	20
Laatuseloste (SVT).....	23

Tämän vuoden tilastossa huomioitavaa

Vantaan kaupungin tiedot ovat puutteelliset vuoden 2019 osalta, ja vuosien 2020–2022 tiedot puuttuvat kokonaan. Vuodelta 2023 on saatu laskentailmoituksia lähinnä iäkkäiden ympärivuorokautisen palveluasumisen osalta. Helsingin vuoden 2021 tiedot ovat puutteelliset, ja vuoden 2022 tiedot puuttuvat kokonaan. Vuodelta 2023 on saatu 31.12. laskentatiedot sekä osa päättymisilmoituksista. Lisätietoa näistä ja muista puuttuvista tiedoista löytyy laatuselosteen lopusta.

Vuoden 2022 tietoja on päivitetty edellisen raportin julkaisun jälkeen saatujen hoitoilmoitustietojen perusteella. Päivityksen takia tässä raportissa esitetyt tiedot aiempien vuosien osalta poikkeavat osittain edellisissä raporteissa olleista tiedoista.

Vuoden 2019 raportista lähtien kotihoidon tiedot perustuvat [perusterveydenhuollon avohoidon hoitoilmoitusrekisterin \(Avohilmo\)](#) tietoihin. Avohilmosta kotihoidon tiedot ovat saatavissa vuodesta 2014 lähtien. Laajemmin kotihoidon tietoja raportoidaan [omassa tilastoraportissaan](#).

Kotihoidon säännöllinen asiakas:

- Kotikäyntejä vähintään 6 päivänä 60 vuorokauden jaksolla.

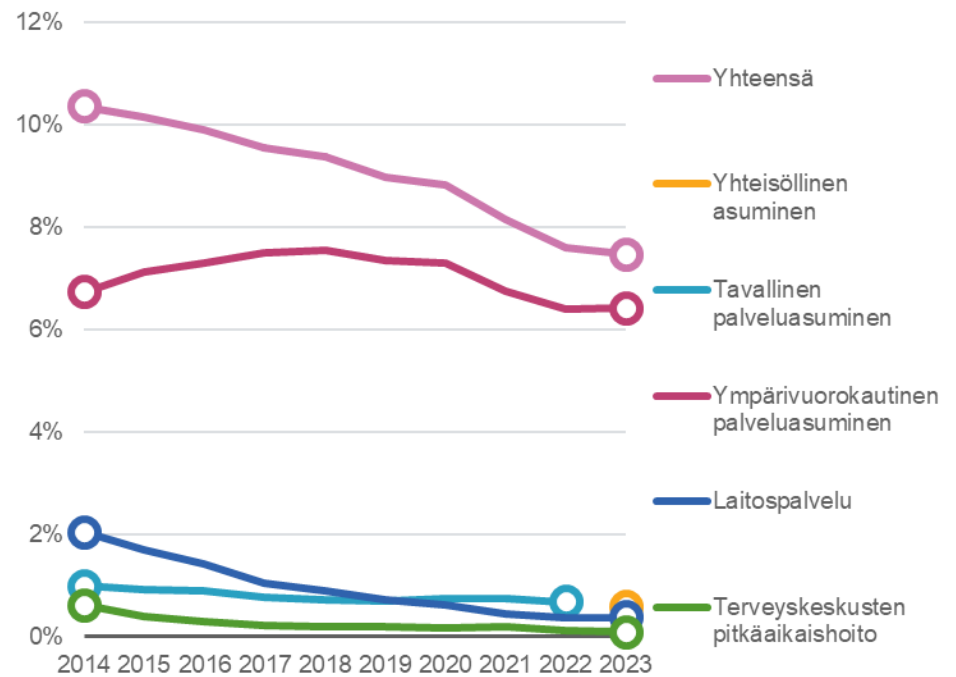
Tässä tilastoraportissa lisäksi vertailtavuuden vuoksi käytössä seuraavat rajaukset:

- Kotikäynti joulukuun viimeisellä viikolla.
- Ei laitoshoidossa tai palveluasumisessa vuodenvaihteessa.

Iäkkäiden palvelut

Tässä tarkasteltavia iäkkäiden palveluja ovat yhteisöllinen asuminen, ympärivuorokautinen palveluasuminen, iäkkäiden laitoshoido ja terveyskeskusten vuodeosastojen pitkäaikaishoito. Vuoden 2023 lopussa kyseisiä palveluja sai 4 prosenttia 65 vuotta täyttäneistä, 8 prosenttia 75 vuotta täyttäneistä ja 17 prosenttia 85 vuotta täyttäneistä (Kuvio 2, Taulukko 1, Taulukko 3). Kyseiset osuudet eivät ole vertailukelpoisia edellisen vuoden raportissa olleisiin osuuksiin palveluja saaneista, koska tämän vuoden raportissa ei ole mukana kotihoidon vuoden 2023 tietoja, jotka julkaistaan myöhemmin.

Kuvio 2. Palvelujen peittävyys 75 vuotta täyttäneillä 2014–2023 kunkin vuoden lopussa

Naisten osuus iäkkäiden palveluissa oli vuonna 2023 palvelusta ja ikäryhmästä riippuen 61–77 prosenttia. Naisten suurempaa osuutta selittää osaltaan se, että iäkkäiden ikäryhmissä naisten osuus on suurempi. Vuonna 2023 65 vuotta täyttäneistä 56 prosenttia oli naisia. Naisten osuus oli sitä suurempi mitä vanhemmasta ikäryhmästä on kyse. (Taulukko 2.) Kuitenkin naisia oli palvelujen piirissä enemmän kuin miehiä myös vastaavan ikäiseen väestöön suhteutettuna (Taulukko 3).

75 vuotta täyttäneistä 7 prosenttia oli ympärivuorokautisessa hoidossa sosiaalihuollossa eli iäkkäiden laitospalvelun tai ympärivuorokautisen palveluasumisen asiakkaana. 85 vuotta täyttäneistä vastaava osuus oli 16 prosenttia. (Taulukko 3.)

Taulukko 1. Iäkkäiden palvelujen rakenne ja peittävyys 2014–2023, 75 vuotta täyttäneet asiakkaat, lukumäärä ja osuus 75 vuotta täyttäneestä väestöstä

Vuosi	Säännöllinen kotihoito		Tavallinen palveluasuminen 31.12.		Yhteisöllinen asuminen 31.12.		Ympäri vuorokautinen palveluasuminen 31.12.		Laitospalvelu 31.12.		Terveyskeskusten pitkäaikaishoito 31.12.	
	lkm	%	lkm	%	lkm	%	lkm	%	lkm	%	lkm	%
2014	43 032	9,0	4 698	1,0	32 020	6,7	9 689	2,0	2 920	0,6
2015	45 875	9,5	4 386	0,9	34 272	7,1	8 203	1,7	1 955	0,4
2016	46 897	9,4	4 498	0,9	36 451	7,3	7 154	1,4	1 413	0,3
2017	46 247	9,2	3 917	0,8	37 678	7,5	5 259	1,0	1 062	0,2
2018	45 331	8,9	3 673	0,7	38 729	7,6	4 549	0,9	1 032	0,2
2019	46 451	8,9	3 694	0,7	38 553	7,3	3 786	0,7	1 029	0,2
2020	48 769	8,9	4 028	0,7	39 936	7,3	3 459	0,6	918	0,2
2021	48 567	8,4	4 293	0,7	38 967	6,8	2 551	0,4	1 178	0,2
2022	46 532	7,7	4 097	0,7	38 538	6,4	2 239	0,4	777	0,1
2023	3 676	0,6	40 201	6,4	2 389	0,4	550	0,1

Taulukko 2. Sukupuolirakenne iäkkäiden palveluissa iän mukaan 2023

Ikä ja sukupuoli	Sukupuolten osuus väestössä 31.12.	Yhteisöllinen asuminen 31.12.	Ympäri vuorokautinen palveluasuminen 31.12.	Laitospalvelu 31.12.	Terveyskeskusten pitkäaikaishoito 31.12.
65 vuotta täyttäneet miehet	44,4 %	31,4 %	30,7 %	31,7 %	39,2 %
65 vuotta täyttäneet naiset	55,6 %	68,6 %	69,3 %	68,3 %	60,8 %
75 vuotta täyttäneet miehet	41,0 %	28,4 %	28,6 %	29,4 %	35,8 %
75 vuotta täyttäneet naiset	59,0 %	71,6 %	71,4 %	70,6 %	64,2 %
85 vuotta täyttäneet miehet	33,3 %	24,6 %	23,9 %	22,6 %	30,6 %
85 vuotta täyttäneet naiset	66,7 %	75,4 %	76,1 %	77,4 %	69,4 %

Taulukko 3. Osuus koko ikäryhmästä iäkkäiden palveluissa iän ja sukupuolen mukaan 2023

Ikä ja sukupuoli	Yhteisöllinen asuminen 31.12.	Ympäri vuorokautinen palveluasuminen 31.12.	Laitospalvelu 31.12.	Terveyskeskusten pitkäaikaishoito 31.12.
65 vuotta täyttäneet miehet	0,2 %	2,4 %	0,2 %	0,0 %
65 vuotta täyttäneet naiset	0,4 %	4,3 %	0,3 %	0,1 %
65 vuotta täyttäneet yhteensä	0,3 %	3,5 %	0,2 %	0,1 %
75 vuotta täyttäneet miehet	0,4 %	4,5 %	0,3 %	0,1 %
75 vuotta täyttäneet naiset	0,7 %	7,8 %	0,5 %	0,1 %
75 vuotta täyttäneet yhteensä	0,6 %	6,4 %	0,4 %	0,1 %
85 vuotta täyttäneet miehet	1,1 %	10,8 %	0,6 %	0,2 %
85 vuotta täyttäneet naiset	1,6 %	17,2 %	1,0 %	0,2 %
85 vuotta täyttäneet yhteensä	1,4 %	15,0 %	0,8 %	0,2 %

Iäkkäiden laitos- ja asumispalvelujen 75 vuotta täyttäneistä asiakkaista suhteessa eniten perusterveydenhuollon käyntejä lääkärin vastaanotolla oli terveyskeskusten pitkäaikaishoidon asiakkailla, noin 60 prosentilla asiakkaista. Mainittujen palvelujen ulkopuolella olevilla 75 vuotta täyttäneillä oli palvelujen käyttäjiin verrattuna suhteessa enemmän lääkärin sekä sairaanhoitajan ja terveydenhoitajan vastaanotto- ja etäkäyntejä. (Taulukko 4.)

Taulukko 4. 75 vuotta täyttäneiden iäkkäiden laitos- ja asumispalvelujen asiakkaiden ja mainittujen palvelujen ulkopuolella olevien käynnit perusterveydenhuollossa vuonna 2023, osuus asiakkaista

Palvelu	Käynnit ammattiryhmän ja yhteystavan mukaan, % palvelujen asiakkaista							
	Lääkärit		Sairaanhoitajat ja terveydenhoitajat		Fysioterapeutit		Muu ammattiryhmä / ei tiedossa	
	Käynti vastaanotolla	Etä-vastaa- notto	Käynti vastaan- otolla	Etä- vastaa- notto	Käynti vastaan- otolla	Muu fyysinen käynti	Käynti vastaan- otolla	Etä- vastaa- notto
Laitospalvelu	28,8 %	10,9 %	41,5 %	27,4 %	8,4 %	12,4 %	8,1 %	12,0 %
Ympäri vuorokautinen palveluasuminen	33,9 %	14,9 %	53,4 %	32,1 %	11,2 %	13,8 %	12,7 %	12,8 %
Iäkkäiden yhteisöllinen asuminen	54,0 %	21,2 %	65,0 %	51,7 %	16,1 %	16,7 %	16,1 %	18,9 %
Terveyskeskusten pitkäaikaishoito	60,9 %	20,2 %	57,8 %	56,4 %	17,6 %	35,6 %	20,2 %	24,7 %
Em. palvelujen ulkopuolella olevat	72,8 %	33,4 %	80,4 %	58,0 %	16,5 %	6,9 %	19,7 %	14,5 %

Liitetaulukoista luovuttu, jatkossa käytössä tietokantaraportit

Raportin liitteenä ei enää julkaista liitetaulukoita. Vastaavia tietoja on saatavilla Sotkanet.fi-palvelusta:

- Iäkkäiden laitospalvelun ja ympärivuorokautisen palveluasumisen [asiakkaat](#) ja [hoitopäivät](#)
- Kehitysvammaisten laitospalvelun ja ympärivuorokautisen palveluasumisen [asiakkaat](#) ja [hoitopäivät](#)
- Päihdehuollon laitospalvelun [asiakkaat](#), [hoitopäivät](#) ja [hoitojaksot](#)
- Iäkkäiden yhteisöllisen asumisen, kehitysvammaisten yhteisöllisen ja tuetun asumisen sekä mielenterveyskuntoutujien asumispalvelujen [asiakkaat](#)

Lisäksi tiedot löytyvät myös THL:n [tiivistelmä- ja kuutiokäyttöliittymästä](#) (TIKU). [Sosiaalihuollon laitos- ja asumispalvelun tiivisteen](#) kautta on mahdollista tarkastella tietoja tilastovuoden ja neljän aiemman vuoden osalta palvelualakohtaisesti esimerkiksi iän mukaan rajaamalla.

Lyhytaikaiset hoitajakset:

Lyhytaikaisasiakkailta tarkoitetaan tässä raportissa niitä asiakkaita, joilla ei ole pitkäaikaishoidon päätöstä ja joiden hoitajakso on kestänyt enintään 90 vuorokautta ja lyhytaikaisilla hoitajaksoilla kyseisten asiakkaiden päätyneitä hoitajaksoja. Vuoden aikana samalla asiakkaalla voi olla useita päätyneitä jaksoja.

Iäkkäiden laitos- ja asumispalvelut

Vuoden 2023 lopussa ympärivuorokautisessa palveluasumisessa (entinen, tehostettu palveluasuminen) asiakkaita oli 45 820. Asiakkaista yli puolet asui yksityisen palveluntuottajan yksikössä. (Taulukko 10.)

Iäkkäiden yhteisöllisen asumisen asiakkaita oli vuoden 2023 lopussa 4 182. Yhteisöllinen asuminen eroaa aiemmasta tavallisesta palveluasumisesta siten, että asumispalvelun lisäksi asiakkaille tarjotaan sosiaalista kanssakäymistä edistävää palvelua. Toisaalta yhteisölliseen asumiseen ei välttämättä liity asumisen lisäksi muita palveluja, jotka jatkossa tarjotaan yksilöllisen tarpeen mukaisesti, esimerkiksi kotihoidon palveluna.

Iäkkäiden laitospalveluja tuotetaan sekä sosiaali- että terveydenhuollossa. Laitoshoitoa annetaan terveyskeskusten vuodeosastoilla ja iäkkäiden laitospalvelussa. Vuoden 2023 lopussa laitospalvelussa oli 2 822 asiakasta, joista 84 prosenttia oli julkisten palveluntuottajien yksiköissä (Taulukko 10).

Sosiaalihuollon iäkkäiden ympärivuorokautisten palvelujen eli laitospalvelun ja ympärivuorokautisen palveluasumisen vuoden lopussa asiakkaina olleiden keski-ikä oli 84 vuotta. Vuoden 2023 aikana iäkkäiden laitospalvelussa ja ympärivuorokautisessa palveluasumisessa hoidettiin yhteensä noin 82 700 asiakasta. Heille kertyi noin 17,6 miljoonaa hoitopäivää vuoden aikana. Iäkkäiden laitospalvelussa ja ympärivuorokautisessa palveluasumisessa on jonkin verran myös alle 65-vuotiaita asiakkaita, esimerkiksi vammaisia tai päihdeiden takia dementoituneita. Valtaosa asiakkaista on kuitenkin 65 vuotta täyttäneitä (98 prosenttia vuonna 2023), ja sitä nuoremmissäkin suurin osa on 55–64-vuotiaita (88 prosenttia alle 65-vuotiaista asiakkaista vuonna 2023).

Vuonna 2019 iäkkäiden laitospalvelun asiakkaina olleista (4 468 asiakasta) osa oli seuraavina vuosina siirtynyt ympärivuorokautiseen palveluasumiseen, ja vuoden 2023 loppuun mennessä heistä oli kuollut lähes 80 prosenttia. Tehostetusta palveluasumisesta (2019 lopussa 44 796 asiakasta) siirtyminen muihin sosiaalihuollon palveluihin oli hyvin vähäistä. (Taulukko 5.)

Taulukko 5. Iäkkäiden laitospalvelun ja ympärivuorokautisen palveluasumisen asiakkaina vuoden 2019 lopussa olleet seuraavina vuosina vuoden lopussa

Palvelu	Vuosi				
	2019	2020	2021	2022	2023
Laitospalvelu	100,0 %	50,0 %	24,1 %	13,0 %	9,7 %
Ympärivuorokautinen palveluasuminen		11,7 %	11,2 %	9,7 %	8,8 %
Muut sosiaalihuollon laitos- ja asumispalvelut		0,5 %	0,4 %	0,4 %	0,3 %
Kuollut		31,2 %	52,4 %	68,3 %	78,5 %
Muu / ei tiedossa		6,6 %	11,8 %	8,5 %	2,7 %
Ympärivuorokautinen palveluasuminen	100,0 %	67,8 %	45,6 %	30,4 %	21,0 %
Laitospalvelu		0,2 %	0,2 %	0,2 %	0,1 %
Muut sosiaalihuollon laitos- ja asumispalvelut		0,8 %	0,9 %	0,7 %	0,7 %
Kuollut		27,0 %	47,8 %	65,0 %	76,0 %
Muu / ei tiedossa		4,2 %	5,6 %	3,8 %	2,2 %

Lyhytaikaisasiakkaiden hoitajaksojen lukumäärä väheni edellisestä vuodesta laitospalvelun ja kasvoi ympärivuorokautisen palveluasumisen osalta (Kuvio 3).

Kuvio 3. Iäkkäiden laitospalvelun ja ympärivuorokautisen palveluasumisen lyhytaikaisasiakkaiden päätyneiden jaksojen lukumäärät hoitopäivien lukumäärän mukaan 2019–2023

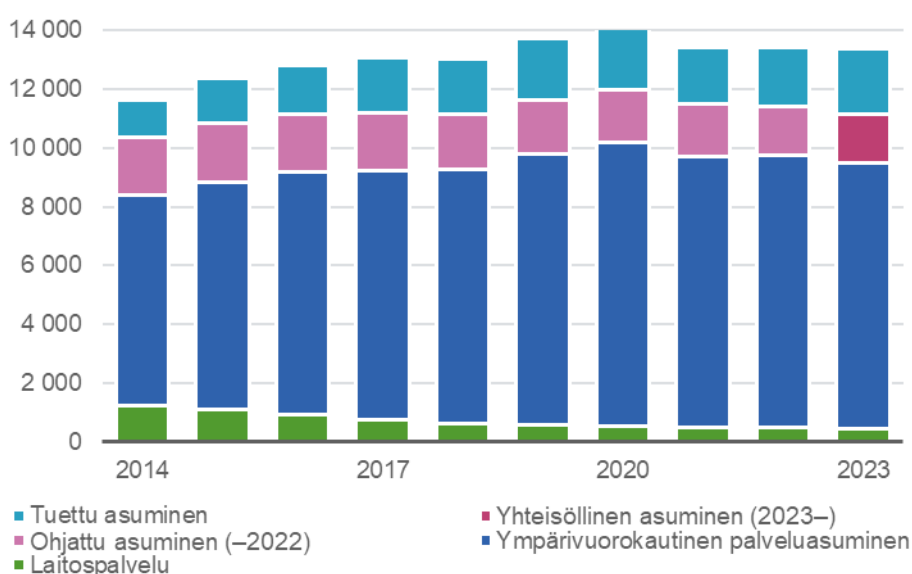

Kehitysvammaisten laitos- ja asumispalvelut

Asiakasmäärät kehitysvammaisten laitospalvelussa ja ympärivuorokautisessa palveluasumisessa (entinen autettu asuminen) laskivat vuonna 2023 hieman edellisestä vuodesta. Kehitysvammaisten laitos- ja asumispalvelujen vuoden lopun kokonaisasiakasmäärä säilyi lähes edellisvuoden tasolla. (Kuvio 4.)

Vuonna 2023 ohjatun asumisen palvelualan nimeksi on Sosiaalihuollon hoitoilmoitusrekisterin tiedonkeruussa ja sen tietojen raportoinnissa vaihdettu kehitysvammaisten yhteisöllinen asuminen. Nimenmuutoksella on haettu yhtenäisyyttä sosiaalihuollon asumispalvelujen välillä. Uudesta nimestä huolimatta kehitysvammaisten yhteisöllisellä asumisella tarkoitetaan samantyyppistä ei-ympärivuorokautista asumispalvelua, josta aiemmin on kerätty tietoja ohjatun asumisen nimellä.

Kuvio 4. Kehitysvammaisten laitos- ja asumispalvelujen asiakkaat 2014–2023 kunkin vuoden lopussa

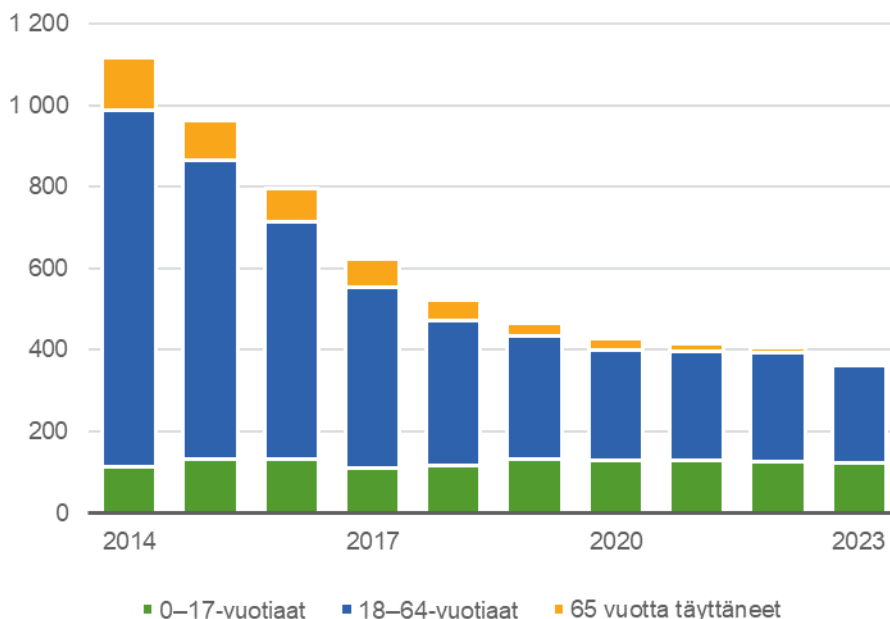

Kehitysvammaisten ei-ympärivuorokautisten palvelujen, yhteisöllisen ja tuetun asumisen, asiakasmäärä oli vuoden 2023 lopussa yhteensä 3 894. Yhteisöllisessä asumisessa asiakkaita oli 1 644 ja tuetun asumisen asiakkaita 2 250 henkilöä. (Taulukko 10.)

Kehitysvammaisten laitospalvelussa oli vuoden 2023 lopussa yhteensä 451 asiakasta, asiakasmäärä laski 10 % edellisestä vuodesta. Kehitysvammaisten ympärivuorokautisen palveluasumisen asiakasmäärä oli vuoden 2023 lopussa 9 057 henkilöä. Laitospalvelun asiakkaista 94 prosenttia oli julkisten palveluntuottajien yksiköissä. Ympärivuorokautisessa palveluasumisessa julkisten palveluntuottajien osuus oli 44 prosenttia. (Taulukko 10.)

Kehitysvammaisten ympärivuorokautisissa palveluissa kertyi vuoden aikana yhteensä noin 3,5 miljoonaa hoitopäivää. Hoitopäiviä asiakasta kohden oli 277.

Vuoden 2023 lopussa laitoshoidon pitkäaikaisasiakkaiden määrä oli 372. Pitkäaikaisasiakkaita ovat asiakkaat, joille on tehty pitkäaikaishoidon päätös tai jotka ovat olleet hoidossa yli 90 vuorokautta. Pitkäaikaisasiakkaista 65 vuotta täyttäneitä oli 10, heidän määränsä väheni kolmella vuodesta 2022. Alle 18-vuotiaita oli vuoden 2022 lopussa 122 henkilöä, lähes saman verran kuin vuotta aiemmin. (Kuvio 5.) 0–7-vuotiaita pitkäaikaisasiakkaita oli alle kymmenen.

Kuvio 5. Kehitysvammalaitosten pitkäaikaisasiakkaat ikäryhmittäin 2014–2023 kunkin vuoden lopussa

Vammaisten laitoshoidon vuoden lopun asiakasmäärä on koko maan tasolla vähentynyt tasaisesti viimeisen kymmenen vuoden aikana. Vuodesta 2014 vuoteen 2023 asiakasmäärä on vähentynyt noin kolmasosaan. (Kuvio 5.)

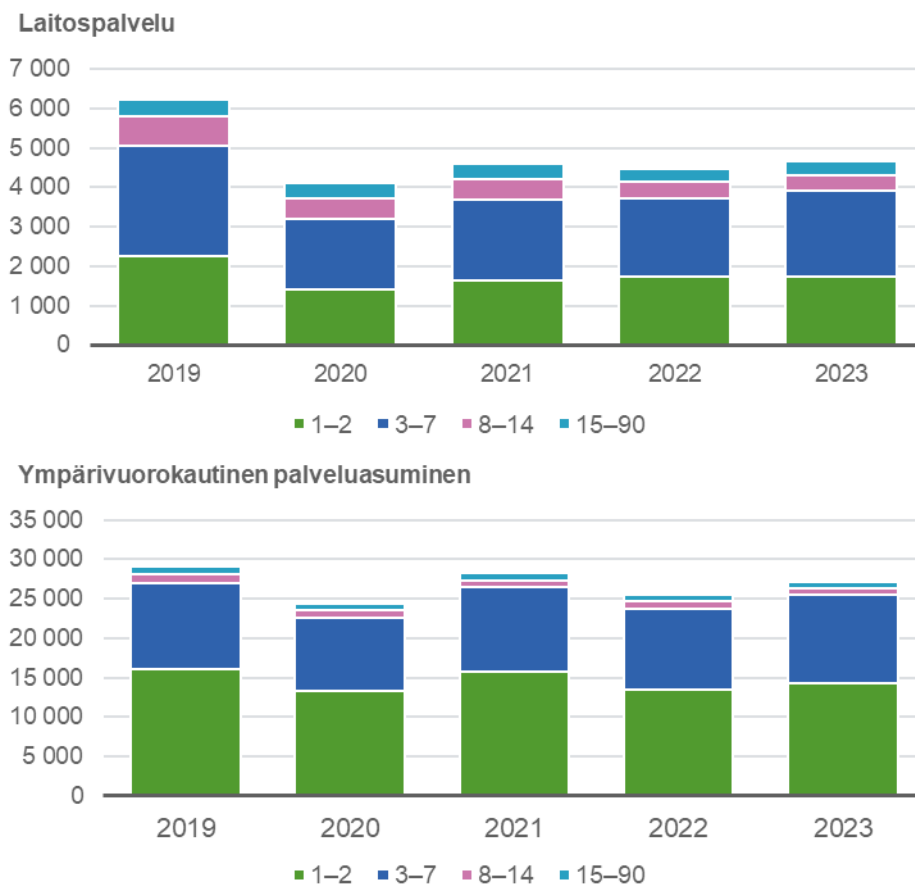
Kehitysvammaisten laitospalvelun asiakkaina vuoden 2019 lopussa olleita (573 asiakasta) oli seuraavina vuosina siirtynyt eniten ympärivuorokautisen palveluasumisen asiakkaiksi. Merkittävä osa oli tarkastelujakson aikana myös kuollut tai ollut poissa sosiaalihuollon laitos- ja asumispalvelujen piiristä vuoden lopussa. Ympärivuorokautisen palveluasumisen asiakkaina olleista (9 206 asiakasta) vain pieni osa oli siirtynyt kevyempien vammaispalvelujen asiakkaiksi. Pieni osa ympärivuorokautisen palveluasumisen asiakkaista oli siirtynyt myös laitospalvelun asiakkaiksi. (Taulukko 6.)

Taulukko 6. Kehitysvammaisten laitospalvelun ja ympärivuorokautisen palveluasumisen asiakkaina vuoden 2019 lopussa olleet seuraavina vuosina vuoden lopussa

Palvelu	Vuosi				
	2019	2020	2021	2022	2023
Kehitysvammaisten laitospalvelu	100,0 %	63,9 %	49,9 %	42,4 %	32,5 %
Ympärivuorokautinen palveluasuminen		23,0 %	32,1 %	32,1 %	37,5 %
Yhteisöllinen asuminen (ent. ohjattu asuminen)		0,3 %	1,0 %	1,0 %	2,1 %
Tuettu asuminen		0,2 %	0,2 %	0,9 %	0,7 %
Muut sosiaalihuollon laitos- ja asumispalvelut		0,9 %	1,4 %	1,6 %	1,6 %
Kuollut		2,3 %	3,3 %	5,8 %	8,4 %
Muu / ei tiedossa		9,4 %	12,0 %	16,2 %	17,3 %
Ympärivuorokautinen palveluasuminen	100,0 %	89,2 %	77,9 %	73,5 %	67,9 %
Kehitysvammaisten laitospalvelu		0,4 %	0,5 %	0,6 %	0,5 %
Yhteisöllinen asuminen (ent. ohjattu asuminen)		1,1 %	1,8 %	1,8 %	2,3 %
Tuettu asuminen		0,7 %	0,9 %	1,0 %	1,3 %
Muut sosiaalihuollon laitos- ja asumispalvelut		0,7 %	0,7 %	1,0 %	0,9 %
Kuollut		2,8 %	5,9 %	9,9 %	13,1 %
Muu / ei tiedossa		5,1 %	12,3 %	12,2 %	14,1 %

Lyhytaikaisasiakkaiden jaksot olivat suurelta osin enintään viikon mittaisia, laitospalvelussa enintään 7 päivän jaksoja oli 84 prosenttia ja ympärivuorokautisessa palveluasumisessa 94 prosenttia kaikista jaksoista. Molemmissa palveluissa jaksojen kokonaismäärä nousi edelliseen vuoteen verrattuna. (Kuvio 6.)

Kuvio 6. Kehitysvammaisten laitospalvelun ja ympärivuorokautisen palveluasumisen lyhytaikaisasiakkaiden päätyneiden jaksojen lukumäärät hoitopäivien lukumäärän mukaan 2019–2023

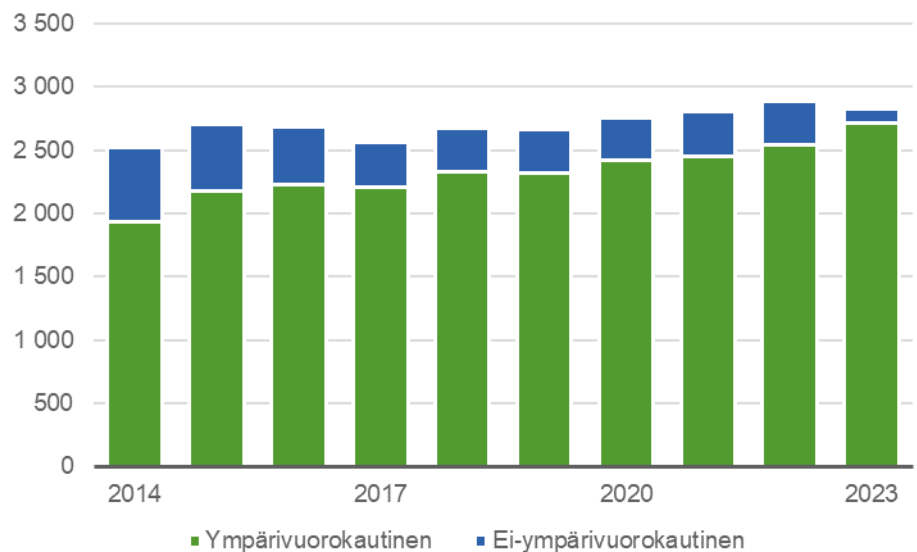
Vaikeavammaisten asumispalvelut

Vuonna 2023 muun ei-ympäri vuorokautisen palveluasumisen nimeksi on Sosiaalihuollon hoitoilmoitusrekisterin tiedonkeruussa ja sen tietojen raportoinnissa vaihdettu vaikeavammaisten yhteisöllinen asuminen. Kuten kehitysvammaistenkin asumispalveluiden kohdalla, nimenmuutoksella on vaikeavammaistenkin osalta haettu yhtenäisyyttä sosiaalihuollon asumispalvelujen välillä. Uudesta nimestä huolimatta vaikeavammaisten yhteisöllisellä asumisella tarkoitetaan samantyyppistä asumispalvelua, josta on kerätty tietoja jo aiemmin ei-ympäri vuorokautisena palveluasumisena.

Tässä tilastossa raportoituja vaikeavammaisten asumispalveluja toteutetaan niihin tarkoitettuissa yksiköissä, ryhmissä tai vastaavissa. Vaikeavammaisten yhteisöllisen asumisen ja ympäri vuorokautisen palveluasumisen lukuihin eivät sisälly kaikki ne henkilöt, jotka ovat saaneet vammaispalvelulain mukaisen päätöksen palveluasumisesta, koska palvelu voidaan toteuttaa myös asiakkaan yksittäiseen asuntoon¹. Mukana voi olla myös vaikeavammaisia henkilöitä, jotka ovat saaneet palveluasumista sosiaalihuoltolain tai muun perusteella sekä myös 65 vuotta täyttäneitä, jotka ovat saaneet vammaispalvelulain mukaisen päätöksen.

Vaikeavammaisten asumispalvelujen asiakkaina oli vuoden 2023 lopussa 2 830 asiakasta. Asiakasmäärä pysyi lähes edellisen vuoden tasolla. Asiakkaista 96 prosenttia sai ympäri vuorokautista hoitoa. Asiakkaista 92 prosenttia asui yksityisen palveluntuottajan yksiköissä. (Kuvio 7, Taulukko 10.)

Kuvio 7. Vaikeavammaisten asumispalvelujen asiakkaat 2014–2023 kunkin vuoden lopussa

Vuonna 2019 vaikeavammaisten ympäri vuorokautisen palveluasumisen asiakkaina olleista (2 319 asiakasta) suurin osa oli jatkanut saman palvelun piirissä, osa oli siirtynyt ikääntyneiden ympäri vuorokautiseen palveluasumiseen tai muihin sosiaalihuollon palveluihin. Merkittävä osa asiakkaista oli tarkastelujakson aikana myös kuollut. (Taulukko 7.)

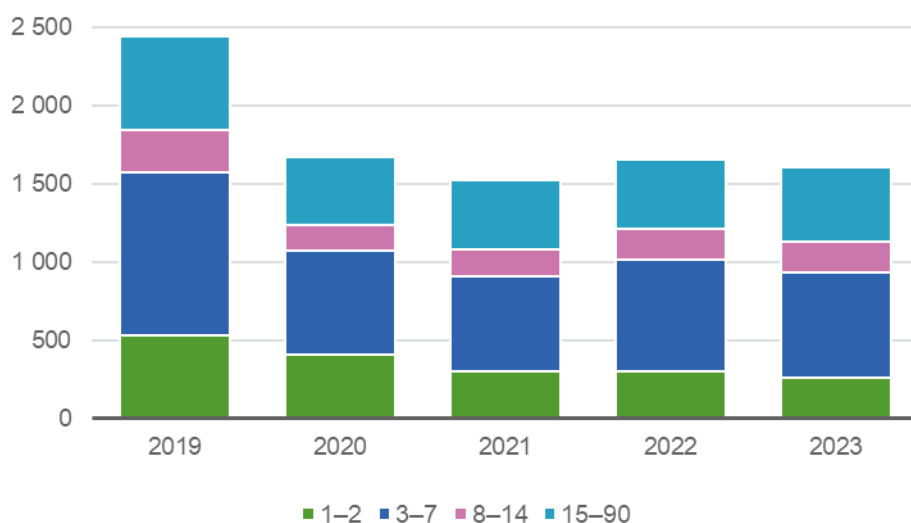
Vuonna 2023 vaikeavammaisten ympäri vuorokautisen palveluasumisen lyhytaikaisten asiakkaiden jaksojen lukumäärä väheni edellisestä vuodesta. Hoitojaksoista suurin osa kesti enintään viikon. (Kuvio 8.)

¹ Tilastotietoja vammaispalvelulain mukaisen vaikeavammaisten palveluasumisen asiakkaista vuoden aikana kerätään Kuntien sosiaalipalvelujen toimintatilastoon ja tietoja raportoidaan Sotkanetissä. [Vammaispalvelulain mukaiset palvelut Sotkanetissä.](#)

Taulukko 7. Vaikeavammaisten ympärivuorokautisen palveluasumisen asiakkaina vuoden 2019 lopussa olleet seuraavina vuosina vuoden lopussa

Palvelu	Vuosi				
	2019	2020	2021	2022	2023
Ympärivuorokautinen	100,0 %	80,8 %	70,8 %	63,6 %	57,3 %
Ei-ympärivuorokautinen		0,1 %	0,2 %	0,1 %	0,0 %
lääkkäiden ympärivuorokautinen palveluasuminen		3,8 %	3,2 %	2,8 %	2,7 %
Kehitysvammaisten ympärivuorokautinen palveluasuminen		1,1 %	1,4 %	1,7 %	1,6 %
Mielenterveyskuntoutujien ympärivuorokautinen palveluasuminen		0,6 %	0,9 %	0,9 %	1,0 %
Muut sosiaalihuollon laitos- ja asumispalvelut		0,2 %	0,5 %	0,7 %	1,9 %
Kuollut		6,0 %	12,3 %	19,5 %	25,4 %
Muu / ei tiedossa		7,3 %	10,6 %	10,7 %	10,1 %

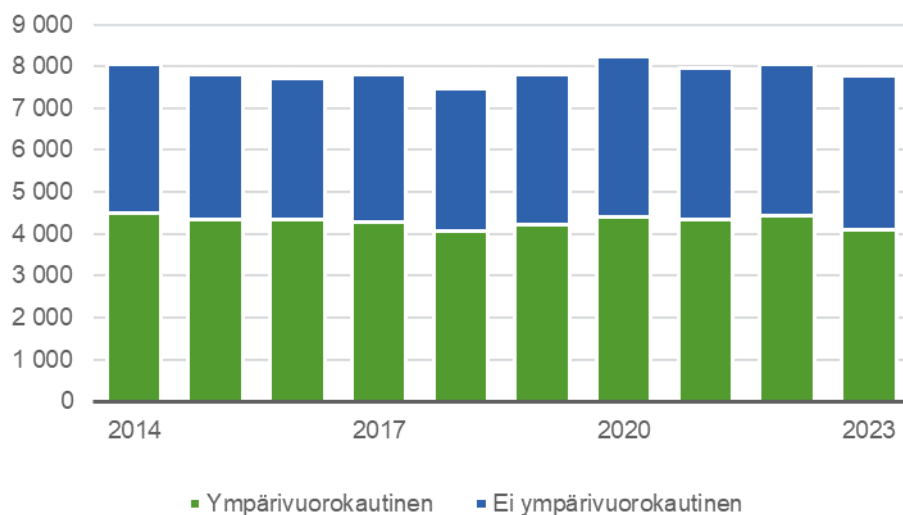
Kuvio 8. Vaikeavammaisten ympärivuorokautisen palveluasumisen asiakkaiden päättäneiden jaksojen lukumäärät hoitopäivien lukumäärän mukaan 2019–2023

Mielenterveyskuntoutujien asumispalvelut

Mielenterveyskuntoutujien asumispalveluja sai vuoden 2023 lopussa 7 782 henkilöä. Asiakkaista 94 prosenttia asui yksityisten palveluntuottajien yksiköissä. Asiakkaista 53 prosenttia sai ympärivuorokautista hoitoa. (Kuvio 9, Taulukko 10.)

Kuvio 9. Mielenterveyskuntoutujien asumispalvelujen asiakkaat 2014–2023 kunkin vuoden lopussa

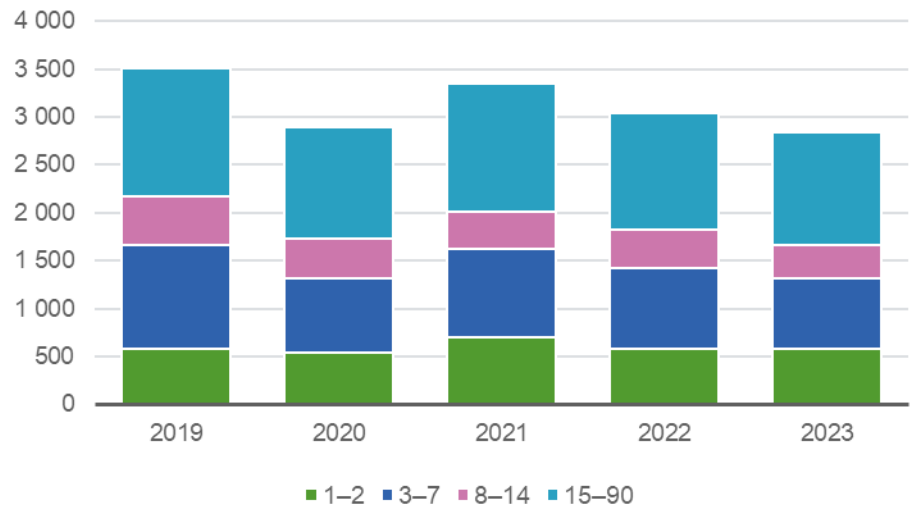
Vuoden 2019 lopussa mielenterveyskuntoutujien ympärivuorokautisen palveluasumisen asiakkaina olleista (4 207 asiakasta) osa oli seuraavina vuosina siirtynyt ei-ympäri vuorokautisen palvelun piiriin. Merkittävä osa asiakkaista oli myös kuollut tai ollut poissa sosiaalihuollon laitos- ja asumispalvelujen piiristä seuraavina vuosina vuoden lopussa. (Taulukko 8.)

Taulukko 8. Mielenterveyskuntoutujien ympärivuorokautisen palveluasumisen asiakkaina vuoden 2019 lopussa olleet seuraavina vuosina vuoden lopussa

Palvelu	Vuosi				
	2019	2020	2021	2022	2023
Ympäri vuorokautinen	100,0 %	75,0 %	64,1 %	55,9 %	46,6 %
Ei-ympäri vuorokautinen		4,5 %	5,4 %	6,2 %	7,0 %
lääkkäiden ympärivuorokautinen palveluasuminen		1,8 %	3,0 %	4,4 %	5,8 %
Muut sosiaalihuollon laitos- ja asumispalvelut		1,1 %	1,7 %	2,3 %	2,6 %
Kuollut		3,9 %	9,6 %	15,6 %	20,7 %
Muu / ei tiedossa		13,7 %	16,3 %	15,5 %	17,3 %

Vuonna 2023 Lyhytaikaisten asiakkaiden jaksojen lukumäärä väheni edellisestä vuodesta. Suhteessa eniten väheni 3–7 hoitopäivän pituisten jaksojen lukumäärä, 1–2 hoitopäivän pituisten jaksojen lukumäärä pysyi edellisen vuoden tasolla. Yli kahden viikon pituisten hoitajaksojen lukumäärä oli suhteessa suurempi kuin tyypillisesti muissa sosiaalihuollon asumispalveluissa. (Kuvio 10.)

Kuvio 10. Mielenterveyskuntoutujien ympärivuorokautisen palveluasumisen asiakkaiden päättäneiden jaksojen lukumäärät hoitopäivien lukumäärän mukaan 2019–2023

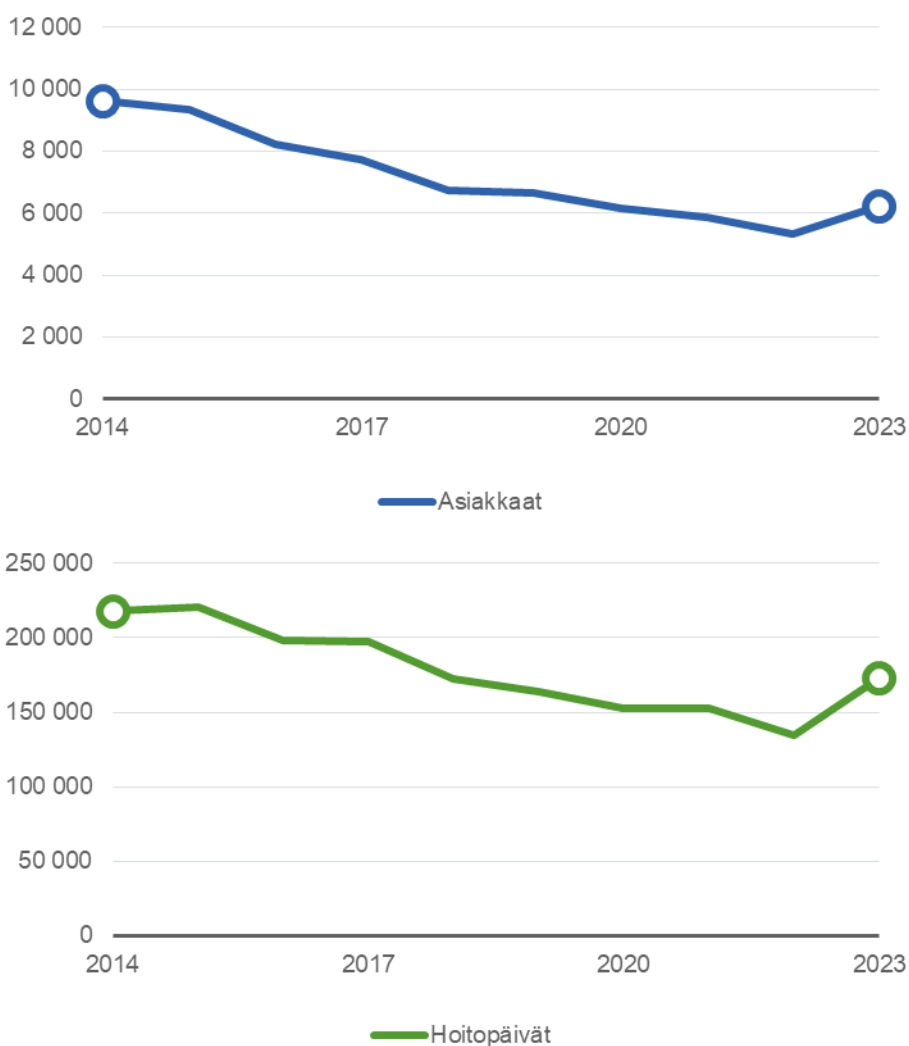

Päihdehuollon laitospalvelu

Päihdehuollon laitospalvelussa oli vuoden 2023 aikana asiakkaita yhteensä 6 225 ja heille kertyi 172 865 hoitopäivää. Asiakasmäärä nousi edellisestä vuodesta 17 prosenttia ja hoitopäivien lukumäärä 28 prosenttia. (Taulukko 10, Kuvio 11.) Hoitopäiviä oli asiakasta kohden keskimäärin 28. Asiakkaista miehiä oli 74 prosenttia ja valtaosa (94 %) 18–64-vuotiaita.

Kunnat ilmoittavat päihdehuollon asiakasmääriä myös osana Sosiaalipalvelujen toimintatilastoa. Nämä luvut eroavat jonkin verran palveluntuottajien hoitoilmoituksista. Laatuselosteessa on selitetty päihdehuollon tietojen ero sosiaalihuollon hoitoilmoituksen ja Sotkanet-verkkopalvelussa esitettyjen Sosiaalipalvelujen toimintatilaston tietojen välillä.

Kuvio 11. Päihdehuollon laitos- ja katkaisuhoidon asiakkaat ja hoitopäivät yhteensä vuoden aikana 2014–2023

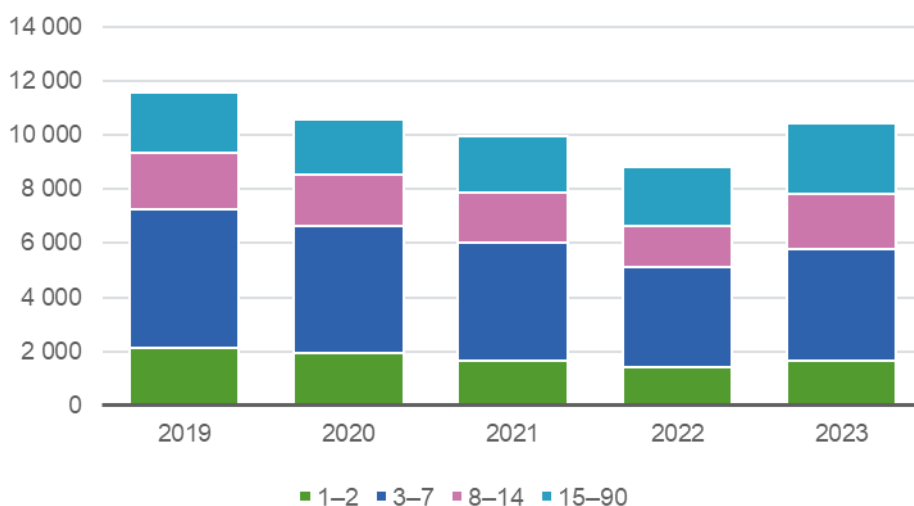
Vuoden 2019 aikana päihdehuollon laitoksessa olleista (6 632 asiakasta) osa on ollut palvelun piirissä tulevinakin vuosina ja pienellä osalla on ollut hoitopaketteja muissa sosiaalihuollon laitos- ja asumispalveluissa (Taulukko 9).

Taulukko 9. Päihdehuollon laitospalvelun asiakkaina vuoden 2019 aikana olleet seuraavina vuosina

Palvelu	Vuosi				
	2019	2020	2021	2022	2023
Päihdehuollon laitospalvelu	100,0 %	34,4 %	24,8 %	18,2 %	18,8 %
lääkkäiden laitospalvelu ja ympärivuorokautisen palveluasuminen	0,4 %	0,4 %	0,5 %	0,5 %	0,7 %
Mielenterveyskuntoutujien ympärivuorokautinen palveluasuminen	1,6 %	1,4 %	1,4 %	1,4 %	1,3 %
Muut sosiaalihuollon laitos- ja asumispalvelut	1,3 %	1,7 %	1,8 %	2,0 %	2,1 %
Kuollut		2,6 %	5,1 %	7,8 %	10,7 %
Muu / ei tiedossa		60,8 %	67,6 %	71,0 %	67,7 %

Päihdehuollon lyhytaikaisten asiakkaiden jaksot kestivät tyypillisesti enintään seitsemän päivää. Vuonna 2023 hoitajaksojen lukumäärä kasvoi edellisestä vuodesta kokonaisuudessaan noin 18 prosenttia. Eniten kasvoi 8–14 päivää kestäneiden hoitajaksojen määrä (36 %). (Kuvio 12.)

Kuvio 12. Päihdehuollon laitospalvelun asiakkaiden päättyneiden jaksojen lukumäärät hoitopäivien lukumäärän mukaan 2019–2023

Taulukko 10. Sosiaalihuollon laitos- ja asumispalvelut 2023*

Palvelu	2022	2023	%	muutos-% 2022/2023
lääkäiden ympärivuorokautiset palvelut				
Laitospalvelu				
Asiakkaita 31.12.	2 606	2 822	100	8,3
Julkisen palveluntuottajan tuottamat palvelut	2 100	2 381	84	13,4
Yksityisen tuottamat palvelut	506	441	16	-12,8
Asiakkaita vuoden aikana	10 139	9 776		-3,6
Hoitopäiviä vuoden aikana	989 155	995 907		0,7
Ympärivuorokautinen palveluasuminen				
Asiakkaita 31.12.	44 158	45 820	100	3,8
Julkisen palveluntuottajan tuottamat palvelut	18 943	20 309	44	7,2
Yksityisen tuottamat palvelut	25 215	25 511	56	1,2
Asiakkaita vuoden aikana	74 374	76 123		2,4
Hoitopäiviä vuoden aikana	16 076 250	16 621 719		3,4
lääkäiden yhteisöllinen asuminen				
Asiakkaita 31.12.	..	4 182	100	..
Julkisen palveluntuottajan tuottamat palvelut	..	1 199	29	..
Yksityisen tuottamat palvelut	..	2 983	71	..
Kehitysvammaisten ympärivuorokautiset palvelut				
Laitospalvelu				
Asiakkaita 31.12.	501	451	100	-10,0
Julkisen palveluntuottajan tuottamat palvelut	475	423	94	-10,9
Yksityisen tuottamat palvelut	26	28	6	7,7
Hoitopäiviä vuoden aikana	185 595	170 053		-8,4
Ympärivuorokautinen palveluasuminen (ent. autettu asuminen)				
Asiakkaita 31.12.	9 252	9 057	100	-2,1
Julkisen palveluntuottajan tuottamat palvelut	4 264	3 954	44	-7,3
Yksityisen tuottamat palvelut	4 988	5 103	56	2,3
Hoitopäiviä vuoden aikana	3 420 412	3 326 857		-2,7
Kehitysvammaisten yhteisöllinen asuminen (ent. ohjattu asuminen)				
Asiakkaita 31.12.	1 668	1 644	100	-1,4
Julkisen palveluntuottajan tuottamat palvelut	1 020	878	53	-13,9
Yksityisen tuottamat palvelut	648	766	47	18,2
Kehitysvammaisten tuettu asuminen				
Asiakkaita 31.12.	2 021	2 250	100	11,3
Julkisen palveluntuottajan tuottamat palvelut	1 516	1 632	73	7,7
Yksityisen tuottamat palvelut	505	618	27	22,4
Päihdehuollon laitospalvelu				
Asiakkaita vuoden aikana	5 336	6 225		16,7
Jaksoja vuoden aikana	9 361	11 049		18,0
Hoitopäiviä vuoden aikana	134 793	172 865	100	28,2
Julkisen palveluntuottajan tuottamat palvelut	28 375	36 779	21	29,6
Yksityisen tuottamat palvelut	106 418	136 086	79	27,9
Mielenterveyskuntoutujien ympärivuorokautinen palveluasuminen				
Asiakkaita 31.12.	4 441	4 111	100	-7,4
Julkisen palveluntuottajan tuottamat palvelut	250	229	6	-8,4
Yksityisen tuottamat palvelut	4 191	3 882	94	-7,4
Hoitopäiviä vuoden aikana	1 625 010	1 517 918		-6,6
Mielenterveyskuntoutujien yhteisöllinen asuminen (ent. ei-ympärivuorokautinen palveluasuminen)				
Asiakkaita 31.12.	3 608	3 671	100	1,7
Julkisen palveluntuottajan tuottamat palvelut	234	213	6	-9,0
Yksityisen tuottamat palvelut	3 374	3 458	94	2,5
Vaikeavammaisten ympärivuorokautinen palveluasuminen				
Asiakkaita 31.12.	2 547	2 711	100	6,4
Julkisen palveluntuottajan tuottamat palvelut	163	216	8	32,5
Yksityisen tuottamat palvelut	2 384	2 495	92	4,7
Hoitopäiviä vuoden aikana	916 338	997 703		8,9
Vaikeavammaisten yhteisöllinen asuminen				
Asiakkaita 31.12.	..	119	100	..
Julkisen palveluntuottajan tuottamat palvelut	..	19	16	..
Yksityisen tuottamat palvelut	..	100	84	..

*Puuttuvien tietojen takia lukumäärät ovat osittain todellista pienempiä. Lisätietoa laatuselosteessa kohdassa ” Vuoden 2023 tilaston erityiskysymykset”.

Taulukko 11. Sosiaalihuollon laitos- ja asumispalvelujen asiakkaiden erikoissairaanhoidon käyttö 2023

Palvelu	%:lla käyntejä erikoissairaanhoidossa*	%:lla 1–3 käyntiä *	%:lla vähintään 4 käyntiä *	käyntejä yhteensä *	%:lla jaksoja*	jaksoja yhteensä *
lääkäiden palvelut						
Laitospalvelu	72 %	36 %	36 %	40 713	30 %	5 219
Ympäri vuorokautinen palveluasuminen	54 %	35 %	19 %	173 756	18 %	22 343
Yhteisöllinen palveluasuminen	60 %	37 %	23 %	11 188	18 %	1 174
Kehitysvammaisten palvelut						
Laitospalvelu	69 %	32 %	37 %	6 802	23 %	653
Ympäri vuorokautinen palveluasuminen	57 %	33 %	25 %	38 349	13 %	2 582
Yhteisöllinen asuminen	44 %	29 %	15 %	3 118	8 %	186
Tuettu asuminen	40 %	25 %	15 %	5 003	6 %	231
Päihdehuolto						
Laitospalvelu	80 %	32 %	48 %	71 516	38 %	5 910
Mielenterveyskuntoutujien palvelut						
Ympäri vuorokautinen palveluasuminen	72 %	29 %	43 %	47 783	34 %	4 885
Yhteisöllinen asuminen	63 %	26 %	37 %	28 348	24 %	1 955
Vaikeavammaisten palvelut						
Ympäri vuorokautinen palveluasuminen	74 %	31 %	44 %	20 170	26 %	1 729
Yhteisöllinen asuminen	73 %	41 %	32 %	656	19 %	98
Palvelu	%:lla käyntejä somaattisessa erikoissairaanhoidossa	%:lla 1–3 käyntiä	%:lla vähintään 4 käyntiä	käyntejä yhteensä	%:lla jaksoja	jaksoja yhteensä
Mielenterveyskuntoutujien palvelut						
Ympäri vuorokautinen palveluasuminen	61 %	35 %	26 %	18 619	19 %	1 927
Yhteisöllinen asuminen	49 %	31 %	18 %	8 507	12 %	764
Palvelu	%:lla käyntejä psykiatrisessa erikoissairaanhoidossa	%:lla 1–3 käyntiä	%:lla vähintään 4 käyntiä	käyntejä yhteensä	%:lla jaksoja	jaksoja yhteensä
Mielenterveyskuntoutujien palvelut						
Ympäri vuorokautinen palveluasuminen	39 %	15 %	25 %	29 164	21 %	2 958
Yhteisöllinen asuminen	37 %	13 %	24 %	19 841	15 %	1 191

*Sisältää sekä somaattisen että psykiatrisen erikoissairaanhoidon.

Taulukko 12. Sosiaalihuollon laitos- ja asumispalvelujen asiakkaiden käynnit perusterveydenhuollossa 2023

Palvelu	Käynnit ammattiryhmän ja yhteystavan mukaan, % palvelujen käyttäjistä							
	Lääkärit		Sairaanhoitajat ja terveydenhoitajat		Fysioterapeutit		Muu ammattiryhmä / ei tiedossa	
	Käynti vastaanotolla	Etä-vastaa-otto	Käynti vastaanotolla	Etä-vastaa-otto	Käynti vastaanotolla	Muu fyysinen käynti	Käynti vastaanotolla	Etä-vastaa-otto
lääkkäiden palvelut								
Laitospalvelu	47 %	18 %	51 %	46 %	17 %	21 %	15 %	23 %
Ympäri vuorokautinen palveluasuminen	41 %	18 %	50 %	40 %	14 %	17 %	14 %	16 %
Yhteisöllinen palveluasuminen	52 %	21 %	65 %	51 %	16 %	17 %	16 %	19 %
Kehitysvammaisten palvelut								
Laitospalvelu	48 %	17 %	62 %	49 %	11 %	7 %	18 %	18 %
Ympäri vuorokautinen palveluasuminen	57 %	27 %	69 %	60 %	13 %	8 %	19 %	19 %
Yhteisöllinen asuminen	59 %	22 %	73 %	54 %	10 %	3 %	18 %	15 %
Tuettu asuminen	55 %	20 %	64 %	53 %	11 %	3 %	19 %	17 %
Päihdehuolto								
Laitospalvelu	83 %	40 %	88 %	79 %	12 %	2 %	52 %	32 %
Mielenterveyskuntoutujien palvelut								
Ympäri vuorokautinen palveluasuminen	64 %	29 %	63 %	67 %	11 %	6 %	23 %	24 %
Yhteisöllinen asuminen	64 %	28 %	69 %	67 %	12 %	2 %	26 %	24 %
Vaikeavammaisten palvelut								
Ympäri vuorokautinen palveluasuminen	56 %	26 %	56 %	60 %	22 %	18 %	24 %	27 %
Yhteisöllinen asuminen	55 %	23 %	71 %	62 %	15 %	9 %	24 %	15 %

Käsitteet ja määritelmät

Tilastoraportissa käytetyt käsitteet on kuvattu kahdessa ryhmässä: palvelut ja muut käsitteet.

Palvelut

Iäkkäiden laitospalvelulla tarkoitetaan iäkkäiden laitoshoidtoa sosiaalitoimessa (yksikön pitää olla Kelan mukaan laitos).

Iäkkäiden yhteisöllinen asuminen tarkoittaa ensisijaisesti iäkkäille henkilöille tarkoitettua asumispalvelua esteettömässä ja turvallisessa asumisyksikössä, jossa asiakkaalla on mahdollisuus osallistua sosiaalista kanssakäymistä edistävään toimintaan. Palvelut järjestetään asumisesta erikseen, esimerkiksi kotihoidon kautta.

Iäkkäiden ympärivuorokautinen palveluasuminen on asumisen palveluissa annettavaa sosiaalipalvelua, jossa palvelunantaja järjestää asiakkaalle hoitoa ja apua sovitulla tavalla. Henkilökunta on paikalla ympäri vuorokauden.

Kotihoidolla tarkoitetaan sosiaalihuoltolain 19 §:n kotipalvelun ja terveydenhuoltolain 25 §:ään sisältyvien kotisairaanhoidon tehtävien muodostamaa kokonaisuutta. Kotipalvelu tarkoittaa asumiseen, hoitoon ja huolenpitoon, toimintakyvyn ylläpitoon, lasten hoitoon ja kasvatukseen, asiointiin sekä muihin jokapäiväiseen elämään kuuluvien tehtävien ja toimintojen suorittamista tai niissä avustamista. Kotipalveluun sisältyvinä tukipalveluina annetaan mm. ateria- ja siivouspalveluja.

Sosiaalihuoltolain ja terveydenhuoltolain mukaiset kotipalvelut ja kotisairaanhoidto voidaan järjestää osittain tai kokonaan yhdistettynä kotihoitona joko sosiaalitoimen tai terveystoimen tehtävänä. Palveluntuottajat eivät pysty aina erottelamaan kotipalvelua ja kotisairaanhoidtoa, vaan kotihoito ilmoitetaan yhtenä kokonaisuutena.

Kehitysvammaisten laitospalvelu tarkoittaa laitoshoidtoa keskuslaitoksessa tai muussa kehitysvammaisten laitoshuollossa.

Kehitysvammaisten yhteisöllinen asuminen (entinen ohjattu asuminen) tarkoittaa kehitysvammaisille tarkoitettuja ryhmäkoteja, joissa henkilökunta on paikalla vain osan vuorokautta.

Kehitysvammaisten ympärivuorokautinen palveluasuminen (entinen autettu asuminen) tarkoittaa kehitysvammaisille tarkoitettuja ryhmäkoteja, joissa on ympärivuorokautinen henkilökunta.

Laitospalvelu Henkilölle järjestetty hoito on laitoshoidtoa aina kun hoito on järjestetty sairaalan tai terveyskeskuksen vuodeosastolla. Niiden lisäksi laitoshoidtoa on hoito vastavassa sosiaalihuollon laitoksessa, kuten iäkkäiden laitoshoidossa, kehitysvammaisten erityishuollon keskuslaitoksessa tai muussa kehitysvammaisten laitoshuollossa ja päihdehuoltolaitoksessa. Sosiaalihuollon laitokselle on tunnusomaista, että siellä annetaan hoitoa, kuntoutusta ja ylläpitoa erityistä huolenpitoa vaativille henkilöille, jotka eivät tarvitse sairaalahoitoa, mutta jotka eivät selviä kotona tai muussa avohoidossa säännöllisten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen järjestämisestä huolimatta.

Mielenterveyskuntoutujien yhteisöllinen asuminen tarkoittaa mielenterveyskuntoutujille tarkoitettua ei-ympärivuorokautista asumispalvelua.

Mielenterveyskuntoutujien ympärivuorokautinen palveluasuminen sisältää mielenterveyskuntoutujille tarkoitettua asumispalvelua, joissa henkilökunta on paikalla ympäri vuorokauden.

Päihdehuollon laitospalveluun kuuluvat päihdehuollon kuntoutusyksiköt, jotka Kela on luokitellut kuntoutusrahan oikeuttaviksi päihdehuollon laitoksiksi sekä kaikki katkaisuhoitoyksiköt.

Tuettu asuminen tarkoittaa kehitysvammaisille tarkoitettua asumista normaaleissa vuokra- ja omistusasunnoissa varsin itsenäisesti, kuitenkin niin, että asukkaiden tukena on tukihenkilö muutaman tunnin viikossa.

Vaikeavammaisten yhteisöllinen asuminen tarkoittaa ensisijaisesti vaikeavammaisille tarkoitettuja ei-ympäri vuorokautisia asumispalveluja asumisyksikössä.

Vaikeavammaisten ympärivuorokautinen palveluasuminen tarkoittaa ensisijaisesti vaikeavammaisille tarkoitettuja ympärivuorokautisia asumispalveluja asumisyksikössä.

Muut käsitteet

Asiakkaat vuoden aikana tarkoittaa kaikkia niiden asiakkaiden määrää, jotka ovat vuoden aikana hoitoilmoitusten mukaan saaneet ko. palvelua. Tieto on laskettu sekä hoidon päättymisilmoituksista että asiakaslaskennasta. Kukin asiakas on laskettu mukaan vain kerran, vaikka hän olisi saanut palvelua useamman kerran vuoden aikana.

Etävastaanotto tarkoittaa perusterveydenhuollossa asiakkaan ja ammattihenkilön välistä etäasiointia reaaliaikaisessa kontaktissa esimerkiksi puhelimitse tai videoneuvottelulla.

Hoitopäiviä vuoden aikana on kaikkien asiakkaiden tilastovuoden aikana kertyneet hoitopäivät.

Hoitojaksoja vuoden aikana sisältää vuoden aikana päättyneet hoitojaksot ja asiakaslaskennan hoitojaksot.

Hoitopäivien määrä asiakasta kohden on laskettu jakamalla hoitopäivät vuoden aikana asiakkaiden määrällä vuoden aikana. Hoitopäivien määrä asiakasta kohden tulee erottaa käsitteestä 'keskimääräinen hoitoaika', joka on tilastovuoden aikana päättyneiden hoitojaksojen kokonaispituuksien keskiarvo. Keskimääräistä hoitoaikaa ei käsitellä tässä tilastoraportissa.

Iäkkäällä ja ikääntyneellä tarkoitetaan 65 vuotta täyttänyttä henkilöä, jos asiayhteydessä ei ole erikseen mainittu tarkempaa ikäryhmää.

Käynti vastaanotolla tarkoittaa perusterveydenhuollossa asiakkaan käyntiä ammattihenkilön luona palvelunantajan toimipaikassa.

Muu fyysinen käynti tarkoittaa perusterveydenhuollossa ammattihenkilön käyntiä asiakkaan kotona tai muualla kuin tämän kotona tai työpaikalla tai sairaalakäyntiä.

Palvelurakenne tarkoittaa hyvinvointialueen järjestämien sosiaali- ja terveyspalvelujen kokonaisuutta. Tässä tilastoraportissa tarkastellaan erityisesti kotihoitoa ja laitos- ja asumispalveluja, ei siis koko palvelukokonaisuutta.

Peittävyydellä tarkoitetaan tässä tilastoraportissa sitä, mikä osuus ikäryhmästä sai kyseistä palvelua vuoden lopussa.

Pitkäaikaishoidon asiakkaaksi määritellään kuuluvaksi asiakkaat, joille on tehty pitkäaikaishoidon päätös tai jotka ovat olleet hoidossa yli 90 vuorokautta.

Säännöllisen kotihoidon asiakkaaksi määritellään tässä tilastoraportissa kotihoidon asiakas, jolla on joulukuun viimeisellä viikolla (25.–31.12.) ollut käynnissä hoitajakso, jolla 60 vuorokauden aikana on toteutunut vähintään kuusi kotihoidon (kotisairaanhoidon ja/tai kotipalvelun) kotikäyntiä. Näistä asiakkaista lukumääriin on laskettu mukaan ne, jotka eivät ole olleet muiden tarkastelun kohteena olevien neljän palvelun (tavallinen ja ympärivuorokautinen palveluasuminen, iäkkäiden laitospalvelu ja terveyskeskusten pitkäaikaishoito) vuodenvaihteen asiakaslaskennassa: Muiden palvelujen asiakkaat voivat käyttää myös kotihoidon palveluja, mistä johtuen kokonaispeittävyys ikäluokassa vaikuttaisi todellista suuremmalta ilman rajausta.

Yksityinen palveluntuottajiin kuuluvat yritykset ja järjestöt. Palveluntuottajan sektori määrittyy Sosiaali- ja terveydenhuollon toimipaikkarekisterin (TOPI) tietojen mukaan.

Taulukoissa käytetyt symbolit

.. tietoa ei ole saatu, se on liian epävarma esitettäväksi tai se on salassapitosäännön alainen

– ei yhtään havaintoa

www.thl.fi/tilastot/sosiaalihuollonlaitos

Tämän julkaisun viite:

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL). Sosiaalihuollon laitos- ja asumispalvelut 2023. Tilastoraportti 22/2024. Suomen virallinen tilasto (SVT).

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos

ISSN 1798-0887

Laatuseloste (SVT)

Sosiaalihuollon laitos- ja asumispalvelut

Tilastotietojen relevanssi

Sosiaalihuollon laitos- ja asumispalvelut -tilasto sisältää tietoa sosiaalihuollon laitos- ja asumispalvelujen asiakkaista ja hoitopäivistä.

Tilaston tiedot ovat pääasiassa Sosiaalihuollon hoitoilmoitusrekisteristä (sosiaali-Hilmo), ja sen lisäksi tilastoraportti sisältää terveydenhuollon hoitoilmoitusrekisterin (terveys-Hilmo) ja perusterveydenhuollon avohoidon hoitoilmoitusrekisterin (Avohilmo) tietoja. Terveys-Hilmosta ja Avohilmosta on tarkempaa tietoa erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon tilastojen laatuselosteissa². Tilaston tiedot erikoissairaanhoidon käynneistä ja jaksoista sekä terveyskeskusten pitkäaikaishoidon asiakkaista ovat terveys-Hilmosta ja tiedot perusterveydenhuollon käynneistä ja säännöllisen kotihoidon asiakkaista Avohilmosta.

Sosiaalihuollon hoitoilmoitusrekisteri sisältää tietoja sosiaalihuollon laitoshoidosta sekä ympärivuorokautisista ja ei-ympärivuorokautisista asumispalveluista iäkkäille, kehitysvammaisille ja vaikeavammaisille henkilöille, mielenterveyskuntoutujille sekä päihdehuollon asiakkaille.

Tilastoraportti on tarkoitettu sosiaali- ja terveydenhuollon julkisille ja yksityisille palveluntuottajille, hyvinvointialueiden ja kaupunkien viranomaisille, suunnittelijoille ja tutkijoille.

Käytetyt käsitteet ja määritelmät on selitetty tilastoraportin tekstiosassa.

Tietojen keruu perustuu lakiin Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksesta (668/2008).

Menetelmäkuvaus

Tilaston hoitoilmoitustiedot laitos- ja asumispalveluista on kerätty sosiaalihuollon hoitoilmoitusrekisterin hoidon päättymisilmoituksista yksityisestä ja julkisesta iäkkäiden laitospalvelusta ja ympärivuorokautisesta palveluasumisesta, kehitysvammaisten laitospalvelusta ja ympärivuorokautisesta palveluasumisesta, vaikeavammaisten ja mielenterveyskuntoutujien ympärivuorokautisesta palveluasumisesta ja päihdehuollon laitospalvelusta. Asiakaslaskentatiedot kerätään poikkileikkauksena 31.12. edellisten lisäksi myös ei-ympärivuorokautisista asumispalveluista. Kuolintiedot on saatu Väestötietojärjestelmästä.

Tilaston perusjoukko muodostuu kaikista henkilöistä, jotka kuuluvat sosiaalihuollon laitoshoidon tai palveluasumisen piiriin. Mukaan eivät kuulu lastensuojelulaitokset, lasten ja nuorten perhekodeit, toimeksiantosopimukseen perustuva perhehoito eivätkä päihdehuollon asumispalveluyksiköt, koska näistä palveluista ei tehdä hoitoilmoituksia.

Palveluntuottajan on toimitettava THL:ään asiakaslaskentatiedot ja päättäneiden hoitajaksojen tiedot aina seuraavan vuoden helmikuun loppuun mennessä. Tiedot toimitetaan joko lataamalla asiakas- ja potilastietojärjestelmistä muodostetut Hilmo-siirtotiedostot THL:n Lomakepalveluun tai syöttämällä asiakaskohtaiset tiedot selaimen kautta käytettävään THL:n Hilmo-ohjelmaan.

Saapuva aineisto käsitellään ja tarkistetaan tietojen virheettömyyden varmistamiseksi. Tiedot tallennetaan sosiaalihuollon hoitoilmoitusrekisteriin. Tilastotiedonkeruusta on julkaistu erillinen tiedonkeruupas [Hoitoilmoitusopas sosiaalihuollolle 2024](#).

Tämän vuoden tilasto sisältää palveluntuottajilta 15.4.2024 mennessä tulleen aineiston.

Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Tilaston kattavuus on palveluntuottajista mitaten noin 97 prosenttia. Palveluntuottajat, joilta tietoja ei ole saatu ovat pääsääntöisesti pieniä palveluntuottajia. Tiedot ovat oikeita, jos tiedonantajat ovat antaneet ne oikein. Annetuissa tiedoissa ilmenee virheitä mm. palvelualoissa ja hoidon alkamisajassa. Aineistossa on myös esiintynyt palvelun piiristä jo poistuneita henkilöitä. Tietojen puuttuminen kokonaan aiheutuu monesti ohjelmisto-ongelmista tai tiedonantajan henkilömuutoksista.

² [Erikoissairaanhoido, Perusterveydenhuollon avohoito](#)

Hoitoilmoitusrekisterissä ilmenevät virheet pyritään korjaamaan normaalin rekisterin kokoamis- ja ylläpitomenettelyn yhteydessä heti, kun virhe havaitaan. Virheellisiksi tai puutteellisiksi todetut ilmoitukset palautetaan yleensä kyseisten tietojen lähettäjälle korjattaviksi.

Puuttuvia tietoja on käsitelty laatuselosteen kohdissa ”Vuoden 2023 tilaston erityiskysymykset” ja ”Tilastojen vertailukelpoisuus”.

Julkaistujen tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Sosiaalihuollon laitoshoidon ja asumispalvelut -tilastoraportti on THL:n kerran vuodessa tuottama tilasto, joka ilmestyy toukokuussa.

Puuttuvien tietojen karhuaminen hidastaa tilaston kokoamista ja vaikuttaa tietojen laatuun.

Tietojen saatavuus ja läpinäkyvyys/selkeys

Tilastoraportti julkaistaan [THL:n verkkosivuilla](#). Tilastoraportin valmistumisesta lähetetään tieto sähköpostilla hyvinvointialueille.

Sosiaalihuollon laitos- ja asumispalvelujen tietoja on saatavissa myös indikaattoripankki [Sotkanetistä](#) sekä [tietokantaraporttina](#).

Tilastojen vertailukelpoisuus

Sosiaalihuollon hoitoilmoitusrekisterissä on tietoja vuodesta 1995 lähtien. Rekisterin tietosisältöön on tänä aikana tehty muutoksia, mutta oleellisin tietosisältö on kuitenkin pysynyt lähes samana tietojen kuvatessa palvelujen tuottajaa, asiakasta, asiakkaaksi (hoitoon) tuloa ja hoidosta poistumista sekä asiakkaan saamaa hoitoa ja palveluja. Vuonna 2023 tietosisällöstä on poistettu muuttujia, joita ei ole käytetty raportoinnissa, joiden laadussa tai kattavuudessa on ollut puutteita, jotka on jo aiemmin poistettu Terveys-Hilmon tietosisällöstä tai joita ei myöhemmin ole saatavissa Kanta-arkiston kautta saatavista sosiaalihuoltoa koskevista tiedoista.

Sosiaalihuollon hoitoilmoituksessa Päihdehuollon laitospalvelusta saadut tiedot poikkeavat Sotkanet-tietokannassa olevista tiedoista, jotka perustuvat Sosiaalipalvelujen toimintatilastoon. Sosiaalihuollon hoitoilmoituksessa rajauksena on, että siihen tulevat tiedot vain Kelan ilmoittamista kuntoutusrahan oikeuttavista päihdekuntoutusyksiköistä ja lisäksi katkaisuhoidusyksiköistä. Näissä kuntoutus on lyhytaikaista, eikä sisällä pitkäaikaista asumista.

Vuodesta 2019 lähtien [kotihoiton](#) tiedot on saatu Avohilmon tiedoista. Avohilmosta kotihoiton tiedot ovat saatavissa vuodesta 2014 lähtien.

Säännöllisen kotihoiton asiakkaiksi on tässä tilastoraportissa poimittu joulukuun viimeisen viikon asiakkaat. Aikarajaus on tehty, jotta kotihoiton asiakkaista saataisiin muiden palveluiden käyttöön verrattavissa oleva poikkileikkaus. Avohilmon aineistoon perustavassa kotihoiton raportissa säännöllisen kotihoiton asiakkaalla on ollut vuoden aikana hoitajakso, jolla 60 vuorokauden aikana on toteutunut kotihoiton kotikäynti vähintään kuutena päivänä. Kyseisen rajauksen käyttäminen sellaisenaan vääristäisi palvelujen peittävyttä, kun aiemmin vuoden aikana säännöllistä kotihoitoa saanut ei välttämättä enää ole vuodenvaihteessa palvelun piirissä. Joulukuun viimeistä viikkoa (24.–31.12.) on käytetty vuoden viimeisen päivän tilalla, koska Avohilmon säännöllisen kotihoiton aineistossa asiakkaiden hoitajakso päättyy vuoden lopussa viimeiseen hoitokertaan ja vuoden viimeinen päivä on vuosittain eri viikonpäivä, jolloin viimeisen päivän asiakasmäärä on huomattavasti pienempi, jos kyseessä on lauantai tai sunnuntai.

Vantaan, Helsingin, Keravan ja Kauniaisten tiedoissa on tietojärjestelmäongelmista johtuvia puutteita. Seuraavissa taulukoissa on esitetty Vantaan ja Helsingin tiedot niiltä vuosilta, jolloin tiedot on viimeksi saatu kokonaan (Vantaan osalta 2018 ja Helsingin osalta 2020) sekä näiden tietojen osuus koko maan lukumäärästä. Vantaan tiedot puuttuvat kokonaan vuodesta 2020 lähtien ja Helsingin tiedot suurelta osin vuodelta 2021 ja kokonaan vuodelta 2022. Helsingin osalta on saatu vuoden 2023 vuodenvaihteen laskennan tiedot, mutta päättäneiden hoitajaksojen tiedoista puuttuu merkittävä osa. Keravan ja

Kauniaisten tiedot puuttuvat kokonaan vuosilta 2021 ja 2022 ja osittain vuodelta 2023. Kyseisten tietojen osuus koko maan tiedoista on vähäinen.

Vantaan kaupungin tiedot 2018, 2019 ja 2023

Vantaa	2018	2018, % koko maan tiedoista	2019	2023
lääkkäiden ympärivuorokautiset palvelut				
Laitospalvelu				
Asiakkaita 31.12.	1	0,0 %
Julkisen palveluntuottajan tuottamat palvelut	1	0,0 %
Asiakkaita vuoden aikana	1	0,0 %	12	..
Hoitopäiviä vuoden aikana	365	0,0 %	1 019	..
Ympärivuorokautinen palveluasuminen				
Asiakkaita 31.12.	485	1,1 %	..	52
Julkisen palveluntuottajan tuottamat palvelut	485	2,2 %	..	52
Asiakkaita vuoden aikana	985	1,3 %	355	91
Hoitopäiviä vuoden aikana	176 179	1,1 %	12 166	7 160
Kehitysvammaisten ympärivuorokautinen palveluasuminen (ent. autettu asuminen)				
Asiakkaita 31.12.	23	0,3 %	22	1
Julkisen palveluntuottajan tuottamat palvelut	23	0,5 %	22	1
Hoitopäiviä vuoden aikana	8 317	0,3 %	8 791	117
Kehitysvammaisten yhteisöllinen asuminen (ent. ohjattu asuminen)				
Asiakkaita 31.12.	41	2,2 %	43	1
Julkisen palveluntuottajan tuottamat palvelut	41	3,1 %	43	1
Kehitysvammaisten tuettu asuminen				
Asiakkaita 31.12.	84	4,5 %	95	1
Julkisen palveluntuottajan tuottamat palvelut	84	5,9 %	95	1
Päihdehuollon laitospalvelu				
Asiakkaita vuoden aikana	397	5,9 %	393	..
Jaksoja vuoden aikana	604	4,9 %	621	..
Hoitopäiviä vuoden aikana	4 604	2,7 %	4 598	..
Julkisen palveluntuottajan tuottamat palvelut	4 604	7,9 %	4 598	..
Vaikeavammaisten ympärivuorokautinen palveluasuminen				
Asiakkaita 31.12.	9	0,4 %	9	..
Julkisen palveluntuottajan tuottamat palvelut	9	4,8 %	9	..
Hoitopäiviä vuoden aikana	3 517	0,4 %	3 184	..

Helsingin kaupungin tiedot 2020, 2021 ja 2023

Helsinki	2020	2020, % koko maan tiedoista	2021	2023
lääkkäiden ympärivuorokautiset palvelut				
Laitospalvelu				
Asiakkaita 31.12.	688	18,9 %	..	583
Julkisen palveluntuottajan tuottamat palvelut	688	21,9 %	..	583
Asiakkaita vuoden aikana	1 761	17,9 %	373	714
Hoitopäiviä vuoden aikana	257 462	18,4 %	15 310	141 880
Ympärivuorokautinen palveluasuminen				
Asiakkaita 31.12.	1 524	3,3 %	..	1 601
Julkisen palveluntuottajan tuottamat palvelut	1 524	7,3 %	..	1 601
Asiakkaita vuoden aikana	2 840	4,1 %	362	1 852
Hoitopäiviä vuoden aikana	556 942	3,4 %	16 960	449 115
lääkkäiden yhteisöllinen asuminen				
Asiakkaita 31.12.	83
Julkisen palveluntuottajan tuottamat palvelut	83
Kehitysvammaisten ympärivuorokautinen palveluasuminen (ent. autettu asuminen)				
Asiakkaita 31.12.	316	3,1 %	..	6
Julkisen palveluntuottajan tuottamat palvelut	316	6,4 %	..	6
Hoitopäiviä vuoden aikana	113 692	2,9 %	2 552	1 783
Kehitysvammaisten yhteisöllinen asuminen (–2022 ohjattu asuminen)				
Asiakkaita 31.12.	72	5,1 %	..	2
Julkisen palveluntuottajan tuottamat palvelut	72	7,2 %	..	2
Kehitysvammaisten tuettu asuminen				
Asiakkaita 31.12.	156	6,4 %	..	139
Julkisen palveluntuottajan tuottamat palvelut	156	8,6 %	..	139
Päihdehuollon laitospalvelu				
Asiakkaita vuoden aikana	187	7,0 %	44	40
Jaksoja vuoden aikana	204	4,9 %	47	41
Hoitopäiviä vuoden aikana	6 301	9,5 %	1 092	1 090
Julkisen palveluntuottajan tuottamat palvelut	6 301	32,5 %	1 092	1 090
Mielenterveyskuntoutujien ympärivuorokautinen palveluasuminen				
Asiakkaita 31.12.	3
Julkisen palveluntuottajan tuottamat palvelut	3
Hoitopäiviä vuoden aikana	595
Mielenterveyskuntoutujien yhteisöllinen asuminen (ent. ei-ympärivuorokautinen palveluasuminen)				
Asiakkaita 31.12.	149	4,0 %	..	1
Julkisen palveluntuottajan tuottamat palvelut	149	31,7 %	..	1
Vaikeavammaisten ympärivuorokautinen palveluasuminen				
Asiakkaita 31.12.	44	1,8 %	..	37
Julkisen palveluntuottajan tuottamat palvelut	44	20,2 %	..	37
Hoitopäiviä vuoden aikana	16 721	1,8 %	..	14 238
Vaikeavammaisten yhteisöllinen asuminen				
Asiakkaita 31.12.	10
Julkisen palveluntuottajan tuottamat palvelut	10

Selkeys ja eheys/yhtenäisyys

Sosiaalihuollon hoitoilmoitusrekisteri sisältää mahdollisimman kattavasti koko maan tiedot julkisista ja yksityisistä sosiaalihuollon laitos- ja asumispalveluista. Mukana eivät ole lastensuojelulaitokset, lasten ja nuorten perhekodit, toimeksiantosopimukseen perustuva perhehoito eivätkä päihdehuollon asumispalveluyksiköt.

Vuoden 2023 tilaston erityiskysymykset

Vuoden 2023 tilastoraportissa julkaistaan tietoa myös sosiaalihuollon laitos- ja asumispalvelujen asiakkaiden erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon käytöstä. Erikoissairanhoidon tiedot eivät sisällä terveyskeskusten vuodeosastohoitoa tai yleislääketiedettä. [THL:n verkkosivulla](#) on lisätietoa Avohilmon puuttuvista tiedoista.

Yhteisöllisen asumisen hoitoilmoituksista pieni osa on tietojen vastaanoton ongelmista johtuen mahdollisesti tavallisen palveluasumisen hoitoilmoituksia, mikäli kyseistä palvelua edelleen on tarjottu palveluna. Valtaosin kyse on kuitenkin yhteisöllisestä asumisesta.

Tiedot jäivät kokonaan puuttumaan osasta Kanta-Hämeen hyvinvointialueen kuntia (Forssa, Jokioinen, Tammela, Humppila ja Ypäjä): vuonna 2022 näissä kunnissa oli iäkkäiden laitospalvelun vuoden lopun asiakkaita 25 ja asiakkaita vuoden aikana 211, iäkkäiden ympärivuorokautisen palveluasumisen vuoden lopun asiakkaita 242 ja asiakkaita vuoden aikana 567 sekä joitakin kymmeniä kehitysvammaisten asumispalvelujen asiakkaita. Myös Keski-Uudenmaan, Pohjanmaan ja Pohjois-Savon hyvinvointialueiden tietoja saatiin edellisvuotta vähemmän. Vantaan, Helsingin, Kauniaisten ja Keravan tietoja puuttuu tietojärjestelmäongelmien vuoksi. Vantaan ja Helsingin puuttuvia tietoja on käsitelty tarkemmin laatuselosteen kohdassa ”Tilastojen vertailukelpoisuus”.

Vuoden 2022 osalta on saatu puuttuneita hoitoilmoituksia. Tässä raportissa esitetyt aiempien vuosien luvut sisältävät kyseiset uudet tiedot, myös Sotkanetin indikaattoreiden tiedot on päivitetty. Jos muita puuttuvia tietoja myöhemmin saadaan, myös ne lisätään Sotkanetin indikaattoreiden tietoihin ja aikasarjat päivitetään viimeistään seuraavan tilastoraportin julkaisun yhteydessä.